

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-31

Raad voor de Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken

Nr. 781

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 maart 2025

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda van de Informele Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken (EPSCO-Raad) van 16 april 2025 in Warschau voor het onderdeel «sociaal beleid».

De opzet van de Informele Raad biedt ruimte voor reflectie op enkele thema's gekozen door het Pools Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie (EU). Zo zal er gesproken worden over gendergelijkheid in een moderne digitale samenleving, de problemen waarmee de Roma-gemeenschap in Europa wordt geconfronteerd en hoe mannen en jongens te betrekken als bondgenoten en begunstigden van gendergelijkheid.

Ik zal als coördinerend bewindspersoon voor Emancipatie deelnemen aan deze bijeenkomst.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M.L.J. Paul

GEANNOTEEERDE AGENDA INFORMELE EPSCO-RAAD 16 APRIL 2025

Aanleiding en doel bijeenkomst

De informele Raad van Ministers van Gelijkheid, georganiseerd door het Pools EU voorzitterschap vindt plaats op 16 april 2025 in Warschau. Dit overleg brengt Ministers van Gelijkheid uit EU-lidstaten en vertegenwoordigers van relevante EU-instellingen en organisaties samen. Het kabinet verwelkomt het plaatsvinden van deze Raad en de agendering. Zeker in tijden van geopolitieke onrust en groeiende druk op fundamentele Europese waarden én rechten als gelijkheid en non-discriminatie, is het van groot belang dat we in Europa kijken hoe we gezamenlijk deze waarden en rechten beschermen.

Op dit moment is alleen de agenda bekend en zijn er nog geen stukken gedeeld. Het Pools Voorzitterschap vraagt de lidstaten in de eerste sessie te reflecteren op uitdagingen en kansen voor gendergelijkheid in een moderne digitale samenleving. De nadruk van deze discussie ligt op de impact van kunstmatige intelligentie (AI) op vooroordelen en stereotypen. Tijdens de tweede sessie zal worden ingegaan op de problemen waarmee de Roma-gemeenschap wordt geconfronteerd en in de derde sessie wordt besproken hoe mannen en jongens te betrekken als bondgenoten en begunstigden van gendergelijkheid.

Gendergelijkheid in een moderne digitale samenleving

Het uitgangspunt voor AI in Europa is de in augustus 2024 in werking getreden AI Verordening.¹ In deze wet staan de regels voor het verantwoord, betrouwbaar en transparant ontwikkelen en gebruiken van AI door bedrijven, overheden en andere organisaties. De verordening biedt een kader met specifieke verplichtingen voor AI-systemen, wat de kans op algoritmische discriminatie en *biases* zal verkleinen. Een voorbeeld hiervan is het aanmoedigen van diversiteit in de ontwerpteams en (burger)participatie in de ontwikkeling van AI. In Europees verband zijn er door het Poolse voorzitterschap ook Raadsconclusies «Gendergelijkheid in het AI-gedreven Digitale Decennium» voorgesteld, wat verdere kansen biedt voor het verankeren van gelijkheidsprincipes in relatie tot het gebruik van AI. Daarnaast heeft de Europese Commissie de High-Level Expert Group on AI opgericht, waarin «diversiteit, non-discriminatie en eerlijkheid» als een van de zeven vereisten voor verantwoordelijk gebruik van AI erkend wordt. Dit betekent dat bij de ontwikkeling van AI-systemen rekening gehouden moet worden met *bias* in datasets en onvolledige of slechte modellen wat kan leiden tot (in)directe discriminatie, vooroordelen, uitbuiting van consumenten of oneerlijke concurrentie.

Het kabinet erkent dat het gebruik van AI en algoritmen ook vanuit emancipatieperspectief zowel risico's als kansen met zich meebrengt. Om zo veel mogelijk de kansen te benutten benadrukt Nederland het belang van diversiteit, non-discriminatie en eerlijkheid. Er worden verschillende maatregelen genomen om deze waarden te behartigen.² Zo stelt het kabinet duidelijke eisen aan overheidsorganisaties bij de inzet van algoritmes. De nationale implementatie van de AI Verordening zal verder leidend zijn voor het ontwikkelen van een overkoepelend kader waarin AI-systemen op een verantwoordelijke manier ontwikkeld en gebruikt zullen worden. De overheid is daarbij zo transparant mogelijk over het eigen gebruik van algoritmes. Verder zorgt het kabinet voor verdere

¹ AI-verordening AI (Artificiële Intelligentie) - Digitale Overheid

² Algoritmes reguleren Regie op het digitale leven - Digitale Overheid

versterking van het AI en algoritmetoezicht³, zowel gericht op bedrijven als overheden.

De Roma gemeenschap in Europa

In de tweede gedachtewisseling zal men stilstaan bij de positie en rechten van de Roma gemeenschap in de Europese Unie. De Europese Commissie noemt de situatie van Roma in de EU zorgwekkend. Velen worden geconfronteerd met discriminatie, racisme en sociale uitsluiting.⁴ Er bestaan aanzienlijke kloven tussen Roma en de rest van de bevolking op gebieden als onderwijs, werkgelegenheid, gezondheid en huisvesting. De Commissie geeft aan dat er in de voorbije tien jaar niet genoeg steun is verleend aan de Romabevolking in de EU. Om deze situatie te verbeteren, heeft de Commissie in 2020 een strategisch kader opgesteld met doelstellingen voor 2030, gericht op gelijkheid, integratie en participatie van Roma.⁵

Nederland kiest, in lijn met het Europese strategisch kader, in hoofdzaak voor generiek beleid om gelijkheid, inclusie en participatie van de Roma en Sinti te bevorderen. Naast Nederland zijn er diverse andere lidstaten die de volwaardige participatie van Roma en Sinti aan de samenleving ook langs de inzet van generiek beleid bevorderen. Daar waar nodig worden specifieke maatregelen getroffen.⁶ Zo is er het Nationaal Roma en Sinti Contact Point (NRSCP) wat als contactpunt voor vertegenwoordigers van de Roma- en Sintigemeenschappen met de rijksoverheid dient. Dit is ondergebracht bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het contactpunt organiseert bijvoorbeeld dialoogsessies met de doelgroep en departementen. Verder is in opdracht van de NRSCP een kennisplatform Roma en Sinti gestart bij het Kennisplatform Inclusief Samenleven (KIS). Het NRSCP rapporteert verder periodiek naar de EU over de Nederlandse inzet.

Mannen, jongens en gendergelijkheid

In de derde interventieronde zal men bespreken hoe mannen en jongens te betrekken als bondgenoten en begunstigen van gendergelijkheid. Het kabinet erkent dat emancipatie kan bijdragen aan meer keuzevrijheid en flexibiliteit in maatschappelijke rollen voor de gehele samenleving en dat ook mannen hier baat bij hebben. Het kabinet ziet mogelijkheden voor mannen om een actievere rol in het gezinsleven te vervullen, maar ook in de zorg en in het onderwijs.

We zien echter ook dat sommige mannen moeite lijken te hebben met de verbeterde positie van vrouwen. Dit maakt hen, met name jonge mannen, vatbaarder voor *social media* influencers met schadelijke boodschappen over de man-vrouwverhouding en positie van beide in onze samenleving. De door deze influencers gecreëerde «*manosphere*» kan bijdrage aan vrouwenhaat en geweld tegen vrouwen. Daarom is het van belang dat we werken aan hun weerbaarheid tegen desinformatie en schadelijke wereldbeelden. Dit doen we bijvoorbeeld door te investeren in mediawijsheid en online weerbaarheid via digitale geletterdheid. Ook in het Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld is er aandacht voor de positie van mannen en wereldbeelden.

³ Coördinatie toezicht algoritmes & AI | Autoriteit Persoonsgegevens

⁴ Persbericht van Europese Commissie over Roma Gemeenschap in Europese Unie

⁵ Gelijkheid, integratie en participatie van de Roma | EUR-Lex

⁶ Beleidsmaatregelen in Nederland voor de gelijkheid inclusie en participatie van Roma en Sinti | Publicatie | Rijksoverheid.nl